

Levitskí speváci a chrámoví uctievači

Opäť otvárame Knihu Žalmov. Kde približne nachádzame Knihu Žalmov? Keď otvoríme Bibliu ako knihu približne uprostred, určite máme pred sebou nejaký žalm. Kniha Žalmov je najdlhšia počtom strán a najväčšia počtom kapitol – obsahuje 150 kapitol. V každej knihe Knihy Žalmov obvykle dominuje nejaká záležitosť či problém, ktorý sa tiahne knihou a spolu s jej riešením vzdáva slávu Pánovi.

Podobne je to aj v našich životoch. Každú doktrínu, ktorú Boh zjavil, zjavil so zámerom, aby sme ju spoznali, okúsili a potom Pána oslavovali. Vidíme to napríklad v liste Rímskym v 11. kapitole. Doktrína predchádzajúcich kapitol a jej vysvetlenie končí tým, že je Pánovi vzdaná sláva a dobrorečenie: „Ó, hlbino bohatstva a múdrosti a známosti Božej! Aké nevyspytateľné sú jeho súdy a nevystihnuteľné jeho cesty! Lebo kto poznal myseľ Pánovu? Alebo kto kedy bol jeho radcom, aby sa bol s ním radil? Alebo kto mu dal prv niečo, aby mu to bolo odplatené? Lebo z neho, skrze neho a pre neho je všetko, Jemu sláva na veky. Amen.“ (verše 33-36). Niečo podobné nachádzame na konci každej knihy žalmov.

V predchádzajúcom článku o žalmoch sme skončili na konci Druhej knihy a tam je uvedené: „Nech je požehnaný Hospodin Boh, Boh Izraelov, ktorý sám jediný činí divy. A nech je požehnané meno jeho slávy až na veky! A nech je celá zem naplnená jeho slávou! Amen, amen.“ (Žalm 72:18-19). Týmto článkom vstupujeme do Tretej knihy.

Autorstvo žalmov

Tretia kniha Knihy Žalmov obsahuje žalmy 73 až 89 a končí oslavou Hospodina: „Nech je požehnaný Hospodin na veky. Amen, amen.“ (verš 53) rovnako ako predchádzajúce knihy žalmov. Autorom žalmov v tejto knihe je Azaf (Žalmy 73 až 83), Kórachovci (Žalmy 84, 85, 87), Dávid (Žalm 86), Héman Ezrachitský (Žalm 88) a Étan Ezrachitský (Žalm 89). Môžeme povedať, že v tejto knihe väčšina žalmov sú azafovské žalmy.

V tejto knihe asi najzložitejšie sa mi zdalo nájsť myšlienkovú líniu (tému knihy). V Prvej a Druhej knihe línia bola zrejmá, ale Tretia kniha je plná myšlienok, a človek sa pýta: Ako jednotlivé žalmy/myšlienky spolu súvisia? Prečo sú tam zaradené práve tieto žalmy? K čomu to má slúžiť dnes? Najprv si povieme niečo o autoroch.

Čo vieme o autoroch?

Kedy a kde sa v Biblii stretávame s týmito ľuďmi? Preskúmajme niečo viac, než len obdobie, v ktorom žili a písali, pretože to vo všeobecnosti pomôže porozumieť príslušným žalmom.

Zmienku o autoroch týchto žalmov nachádzame v prvej knihe Paralipomenon (1. Kronickej) v 15-tej kapitole. Ide o obdobie, keď sa pod Dávidovým vedením prevážala Božia truhla: „A Dávid zhromaždil synov Áronových a Levitov“ (verš 4 a verše 1 až 3). Azaf, Héman aj Étan boli Levitovia, boli speváci a hrali na cymbaly (1. Paralipomenon 16. kapitola, verše 4, 5, 41 a 42). Azaf bol v tejto skupine spevákov a hráčov prvý – a verše 5 a 37 hovoria o Azafovom postavení v tejto skupine Levitov. Dnes by sme mohli povedať, že bol vedúci speváckeho zboru.

Niečo o tomto speváckom zbore

Všimnime si, z koho pozostával spevácky zbor v Starom zákone, ktorý oslavoval Hospodina. Z Levitov! Príslušník iného kmeňa v chráme nemohol spievať alebo viesť zbor spevákov a hráčov na hudobné nástroje. V chráme za spev a hru na hudobné nástroje boli zodpovední na to určení Leviti (1. Paralipomenon 15:4), pritom trúbiť na trúby mohli len kňazi (1. Paralipomenon 16:6).

Truhla Božia bola sprvu uložená v stánku zhromaždenia. Pre službu spevom a hru na hudobné nástroje Dávid a velitelia vojska určili synov Azafa, Hémana a Jedutúna, ktorí všetci boli Leviti (1. Paralipomenon 25:1).

Dávid pripravuje materiál pre stavbu chrámu. Kráľom sa stáva Šalamún a on začal stavať a aj postavil chrám. Nachádzame sa okolo roku 1000 pred naším letopočtom, kedy Šalamún dostaví chrám, do chrámu je vnesená truhla a do chrámu vstúpi Božia sláva. Pritom Azafovi, Hémanovi a Jedutónovi synovia stoja ako speváci v službe s cymbalmi, harfami a citarami (2. Paralipomenon 5:12-13).

Čo teda vieme o Azafovcoch?

Azaf a jeho synovia boli kráľom Dávidom oddelení pre službu spevom a hru na hudobné nástroje rovnako ako Hémanovci a Jedutónovci. Toto oddelenie pokračuje v histórii izraelského národa aj do budúcnosti a cez Bibliu ho môžeme vystopovať až do čias Ezdráša a Nehemiáša. To znamená, cez všetky tie úpadky, ktorými prejde národ, cez babylonské zajatie a potom cez ich obnovu a obnovu chrámu služba synov Azafa, Hémana a Jedutóna sa dedí z generácie na generáciu, z otcov na synov. Toto už v dnešnej dobe nie je takto ustanovené. Nemôžeme povedať: Pretože niekto je kazateľ a vedie zhromaždenie, aj jeho synovia budú kazatelia a budú viesť zhromaždenie. V tom čase to ale bolo nevyhnutné, lebo to tak nariadil Boh pre uctievanie skrze Dávida. Dávid nevybral mužov podľa svojej predstavy, ale podľa Božieho Slova (2. Paralipomenon 29:25-26; pozri tiež preklad podľa ECAV).

Prejde niekoľko generácií a uctievanie v Izraeli upadne. Upadne skutočná bohoslužba. Neskôr sa na trón dostáva muž, ktorý je Bohom použitý ako veľký reformátor. Je to kráľ Joziáš. Už ako mládenec urobí reformy a jedna z nich je obnovenie Paschy (Veľkej noci) a chrámovej bohoslužby. Keď sa obnoví bohoslužba, obnovia sa presne aj princípy, ktoré boli predtým dodržiavané, a tu opäť nachádzame Azafovych synov (2. Paralipomenon 35:15-16). Prešli generácie a otcovia Azaf, Héman a ani Jedutún už nežijú, ale ich synovia majú stále službu ustanovenú, určenú a uloženú ich otcom a dodržujú ju.

Historicky potom nasleduje obdobie odpadnutia a babylonského zajatia. Po sedemdesiatich rokoch Izrael vychádza zo zajatia a dostávame sa do druhej a tretej kapitoly knihy Ezdráša. Čo je prvou vecou, ktorú urobí Izrael, keď sa dostane späť do svojej zeme? Čím začína skutočná duchovná obnova Izraela? Obnovením biblického uctievania. To je približne rok 537 pred n. l.

Postavenie oltára bol začiatok prác na znovuvybudovaní chrámu. Opäť po mnohých rokoch nachádzame synov Azafových (potomkov Azafa), ktorí stoja v uctievaní podľa „drievneho“ ustanovenia: „A keď kládli stavitelia základy chrámu Hospodinovho, postavili kňazov, oblečených v bohoslužobnom rúchu, s trúbami a Levitov, synov Azafových, s cymbalmi, aby chválili Hospodina podľa nariadenia Dávida, kráľa Izraelovho“ (Ezdráš 3:10).

Neskôr, za Nehemiáša, dochádza k znovuvybudovaniu hradieb okolo Jeruzalema. K posviacke múru Jeruzalema zhromaždili synov spevákov z okolia vôkol neho (Nehemiáš 12:27-44). Všetci sú to potomkovia Leviho. Azafovcov nachádzame aj pri tejto príležitosti (Nehemiáš 12:35 „... syna Azafovho“); „Lebo už za dní Dávidových, a to Azaf, už od dávna, bol hlavou spevákov a piesne chvály a oslavovania Boha“ (Nehemiáš 12:46).

To isté čo o Azafovcoch by sme našli aj o Kórachovcoch. Aj Kórachovci patria medzi Levitov. So vzburou Kórachovcov sme sa už stretli a už sme hovorili o tom, že nie všetci Kórachovci zahynuli. Kórachovi synovia sa k vzbuře svojho otca nepripojili, a tak sa zachovali.

Čo majú podľa Písma spoločné Kórachovci, Azafovcí, Hémanovci?

Sú to speváci k tomu určení od samého začiatku, a to podľa Božieho prikázania daného skrze Dávida, Božieho proroka (ako je to napísané v Nehemiášovi). Inými slovami: Mali určenú službu na mieste, kde prebýval Hospodin (v chráme). Keď Izraelci prišli do chrámu, tak počuli spievať a viesť uctievanie týchto vybraných levitských spevákov a všetci vedeli, že sú to ľudia k tomu určení.

Čo nám môžu tieto žalmy povedať dnes?

Posuňme sa od starozmluvnej doby do dnešných dní. Chrám skončil (Ján 4:21) a s ním skončilo pre nás celé levitské kňazstvo s jeho druhom starozmluvnej bohoslužby vrátane speváckych skupín a obetí. Dnes, keď kresťania uctievajú Boha jednoducho skrze Pána Ježiša Krista, ich uctievanie je príjemné Bohu a úplné. Tieto žalmy svojim obsahom stále slúžia cirkvi pre svoj obrovský úžitok. Keďže zneli v Jeruzalemskom chráme, je zrejmé, že ich obsah sa týkal uctievania Boha. (Preto tretia kniha žalmov tematicky poukazuje na realitu uctievania Boha.)

Vžime sa na chvíľu do situácie, že ideme do Jeruzalema. Vchádzame do chrámu, sadáme si a počúvame tieto žalmy a vidíme, ako pomáhajú v zhromaždení Božieho ľudu dôstojne vyvýšiť Boha. Vidíme, ako povzbudzujú Boží ľud, ktorý sa spoločne stretol, aby prijal ich lekcie a ponaučenia do života. Ale tu to nekončí! Tieto žalmy totiž slúžia dnes cirkvi ako inšpirované slovo. Takže, keď sa tieto žalmy čítajú alebo spievajú dnes v zhromaždení, naše myšlienky sú vedené a uchvátené smerom, v ktorom nás privádzajú do užšieho vzťahu s Bohom. Sme šťastní, že máme takého Boha a odchádzame zo zhromaždení zmenení, podobne ako odchádzali uctievači z Jeruzalema. A dokonca môžeme zakúsiť viac než oni, lebo pravdy týchto

Žalmov sme v cirkvi začali plnšie chápať skrze Pána Ježiša Krista. Ich pravdy vtedy boli akoby v púčiku a dnes sú v plnom rozkvetu.

Tak ako Izraelci vtedy chodili do chrámu, tak aj my dnes prichádzajme do zhromaždenia a milujme tieto žalmy. Prichádzajme s ich pomocou hľadať Pána. Oni nás učia, povzbudzujú a budujú.